

131 (131).
MARYAM KARACYAN'IN ANLATTIKLARI
(1903, ADIYAMAN DOĞUMLU)

Katliam başladığında küçüktüm. İlk önce Ermenilerin silahlarını topladılar; gençleri askere aldılar, orda da öldürdüler. Dayım Talat'ın kâtibiydi; onların adamıydı; ama onların sırlarını bildiği için onun da hayatını bağışlamadılar; götürüp onu öldürdüler. Annem hiç değilse dayımın cesedini getirip gömmek için dedemle birlikte gitti; ama dedem evladını öldürülmüş görünce oracıkta inme geçirmiş ve vefat etmiş. Türk askerleri bu durumu görüp gülmeye başlamışlar : “Ne iyi oldu! mermiden tasarruf ettik” demişler.

Annem erkek kardeşinin ve babasının cesetlerini orda yere serili olarak bırakıp zar zor kaçmış. Annem ağlaya sızlaya eve geldi. Aynı gün, taştan yapılmış evimizin yanında bir silah patladı ve babam öldü. On yaşında olan erkek kardeşim onun yanındaydı; olanları görünce bütün vücudunu yaralar sardı ve bir gün içerisinde o da öldü.

Annem, iki yaşındaki erkek kardeşim ve ben kaldık. Bizi sürüp Suruc'a götürdüler. Ne barınak vardı, ne ekmek, ne de su. Aç ve susuzduk. İnsanlar o kadar açtılar ki, pisliğin içindeki arpa taneciklerini ayırıp yemek için atın pislemesini bekliyorlardı. Kedi ve köpekleri dahi yiyorlardı. Şunu da hatırlıyorum : bir eşek gördüler ve öldürdüler; üstüne saldırıp onu paramparça ettiler ve çiğ çiğ yemeye başladılar.

Annem mecburen bizi bir ağacın dibine bıraktı; kendisi, bize getirmek üzere ekmek dilenmeye gitti. O zaman bir Türk jandarma geldi; erkek kardeşimi yüzükoyun yere yatırdı; üstüne de büyük bir taş koydu; kendisi de taşın üstüne çıktı. Onu o kadar ezdi ki, zavallı çocuğun karnındakiler, bağırsakları dışarı döküldü ve öldü...

Ordan bir Kürt kadın geçiyordu; beni gördü ve acıdı. Belli ki, kendi kendine : “Bu kız da o şekilde öldürecek” dedi. Beni kucaklayıp götürdü.

Gözümü açınca bir de baktım ki, siyah bir çadırın içindeyim. Beni orda tuttular. Pek çok çocuk gibi beni de ateşe attıkları için ayağım yanmıştı; irin akıyordu. İlaç sürüp iyileştirdiler. Bana iyi baktılar. Sonra, Amerikalılar gelip Ermeni öksüzleri topladılar; bizi Halep yetimhanesine götürdüler...